

ORATIO SOLLEMNIS
SERENISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS SAXONIAE
F R I D E R I C I A V G V S T I
PATRIS PATRIAECLEMENTISSIMI
NOMINI CVLTVIQVE SACRA

IN SPLENDIDISSIMO
P E R I L L V S T R I S A T Q V E E X C E L L E N T I S S I M I
PROMARCHIONIS SVPERIORIS LVSATIAE

I T E M Q V E
ILLVSTRISSIMORVM ILLVSTRIVM ET GENEROSISSIMORVM
ORDINVM PROVINCIALIVM

C O N S E S S V

I P S O F R I D E R I C I F E S T O D I E

D. V M A R T. C I O C C L X V .

I N G Y M N A S I O G O R L I C E N S I

H A B I T A

A

M. FRIDERICO CHRISTIANO BAVMEISTERO,
AVGVSTI GYMNASII GORLIC. RECTORE.

GORLICII,

EXCVDEBAT Jo. FRIDERICVS FICKELSCHERERV.

II. Sax.C.

1679

3.7.22. 9.

SERENISSIMI PRINCIPIS ELECTORIS SAXONIAE

PERILLVSTRIS ATQVE EXCELLENTISSIME
PROMARCHIO SVPERIORIS LVSATIAE,
DOMINE CLEMENTISSIME,

ILLVSTRISSIMI , ILLVSTRES ATQVE GENERO-
SISSIMI ORDINES PROVINCIALES,
DOMINI GRATIOSISSIMI,

A. O. O. H.

Gaudet Saxonia , plaudit et exultat Lusatia,
omnesque , qui Patriae bene cupiunt , at
quis non cupiat? omnes, qui Patrem Pa-
triae amant , at quis non amet Principem,
tam amabilem, ipsisque Gratiis amabiliorem, Principem,
terris admirabilem , Deo commendatissimum? omnes,
inquam, hi auspicatissimum hodiernum diem gratulantur

a 2 . . . Prin-

Principi, gratulantur Patriae, gratulantur sibi, gratulantur amicis, sacra FRIDERICIANA, uotis religiosissimis consociatis, celebraturi.

Iubet hoc Pietas, FRIDERICO AVGVSTO, Delicio nostro, deuotissima, iubet subiectissimi cultus obsequii, iubet publicae laetitiae salutisque sensus, iubet spes Saxonie, iubent denique suae cuiusque res rationesque domesticae, quae, nisi fospite FRIDERICO, nisi florente FRIDERICO, nisi FRIDERICO saluo, saluae esse non possunt.

Tot ergo tantisque laetandi gratulandique caussis hodierna luce cumulatis, quiduis potius, quam communis gaudii sensu carere, uideri uolunt Musae nostrae, humiles illae quidem, et in obscuro inglorioque otio delitescentes, at pietatis obsequiosissimique cultus plenissimae.

Audent Musae, Tuis prouolutae genibus, FRIDERICE, Fridericorum, quos colit orbis, omnium Clementissime, audent subtimidae quidem et uerecundiores, sed uenerabundae ad fulgentissimum Tuum accedere solium, audent Te propius contueri, contuendoque admirari, Te, inquam, amabilissime FRIDERICE, quem, tot heroicae uirtutis dotibus, tot ingenii, prorsus diuini, suauitatibus cumulatum nemo cogitat, quin uenerationis sensu totus impletatur, nemo impletur, quin Te coram adspicere gestiat, nemo adipicit, quin Te unico
Tui

Tui adspectu omnes omnium Saxonum caritates complexum esse fateatur.

Audent Musae, nec auderent profecto, nisi explorata gratiae FRIDERICIANAE spe excitarentur, confidèrentque adeo, uota, pro optimo indulgentissimoque Patre Patriae religiosius persoluta, nec Deo, nec Ipsi Serenissimo Principi, nec illustri huic Magnatum Procerumque confessui esse displicitura.

Perlubenter ergo mihi cultus deuotissimi publice demississimeque testificandi partes imponi passus sum, tanto certe lubentius, quanto honorificentius Gymnasio existimatur, quantoque optatius mihi contigit, insolita Auditorum, gentilitio splendore immortalibusque in patriam meritis Illustrium, corona cingi, et tot aulae Saxonicae Purpuratis, Ipsiique adeo Lusatiae summo Praesidi et PROMARCHIONI, qui decus dignitatemque Serenissimi Electoris sustinet, pietatis, obsequii fidei, uenerabundique cultus studium et officia sollemni subiectissimaque gratulatione coram comprobare.

Quamquam plus oneris me suscepisse intelligo, quam mearum virium fert feretque imbecillitas, Vestra tamen clementia, Auditores Gratosissimi, Vestra in FRIDERICO AVGSTM, Dominum nostrum longe indulgentissimum, pietas, Vestra ignoscendi propensio sperare me iubet et confidere, fore, ut non tam orationis elegantiam, quae nulla est, quam pietatis, FRIDERICO

a 3

AVGV-

AVGVSTO addic^{tissimae}, studium, et uota uotis faustis-
que omnibus prosequendi uoluntatem spectetis.

Me meis partibus si non fecisse satis, at non defuisse
prorsus, existimabo, si ostendam, uel potius quam po-
tero breuissime attingam, quid de **FRIDERICO AVGVS-**
TO polliceri sibi sperareque possit Patria, sperare lit-
terae, sperare artifices optimarumque cultores artium,
sperare oeconomiae publicae priuataeque rationes, quid
sperare possit commerciorum, quid agriculturae pro-
gressio.

Cuius quidem spei praesidia ubi rectius inueniemus,
quam in Principis indole **FRIDERICIANA**, id est, uere
Heroica, et ad decus gloriamque excitatissima, in ad-
mirabili animi excelsitate et magnitudine, in incredibili
litteras cultissimasque artes arripiendi, prouehendi, et
ad usus patriae conuertendi studio, in mansuetudine
morum et facilitate, in ardentissima ingenitaque de pa-
tria, de ciuium populique Saxonici salute optime pro-
merendi cupiditate, et, ut paucis dicam, in **FRIDERICI**
CHRISTIANI filio, quod unum satis est ad laudes tam
amabilis Principis uniuersas complectendas.

Spirat uiuitque **FRIDERICVS CHRISTIANVS** in **FRI-**
DERICO AVGUSTO, Pater in Filio, optimus in optimo,
Princeps felix in Successore feliciori, qui, bono Saxo-
niae natus, decori Saxoniae exultus, saluti Saxoniae
serva-

seruatus, aetate florentissimus, adolescit, uirtutum paternarum gloriaeque uitiae Haeres, omnium ornatorum, a maioribus traditorum, capacissimus.

Quod ut Iuculentius intelligatur, recolite mecum, Auditores Gratiissimi, pium enim est, tanti Principis uirtutes recolere memoria, recolite mecum mente et cogitatione dotes et excellentissima raraque animi decora, quibus, dum uixit, exsplenduit FRIDERICVS CHRISTIANVS.

Quis, post hominum memoriam, bonarum artium amantior fuit FRIDERICO CHRISTIANO? Quis eruditos liberalius fovit tuitusque est? Quis ardenter studio Saxoniae salutem propagandam augendamque putauit? Quis iustitiae placabilitatisque tenacior? Quis mitior benigniorque? Quis in utraque fortuna constantior, quis excelsior FRIDERICO CHRISTIANO?

Huius ergo, huius incomparabilis Patris, sine exemplo Optimi, uestigia, studio non intermittendo, premit pressitque adhuc FRIDERICVS AVGVSTVS, ANTONIAE, Matris, in exemplum nominandae, et XAVERII, Heroum maximi, praeceptis hortatuque ita conformatus, ut uix quisquam principum, post hominum memoriam, rectius fuerit conformatus, ita educatus, ut liberalius et maiori cum cura nemo possit educari.

De

De quo ut minus dubitare possis, quisquis es Saxo-
num, age, age, mecum ad Principem Ipsum, cuius hu-
manitas et mira comitas obuia omnibus est et exposita;
accedas proprius, obtutuque in Eius uultu, o quam
gratioso! o quam amabili! defixo, uideas, quanta et
quam pulchra in toto corpore sit membrorum confor-
matio, quanta frontis dignitas decusque, quam mitis
oculorum scintillantium ignis, quanta lineamentorum
omnium uenustas, quam eximia species! Quid uides?
Nonne angelum potius, aut Deorum filium, ipsis Gra-
tiarum manibus factum, quam hominem, uidere uideris?

Age, age, in ipsum sanctuarium, in ipsa musei pe-
netralia et adyta FRIDERICI AVGVSTI penetremus.
Vides hic Principem amabilissimum, in conclavi confi-
dentem ornatissimo, inter libros omnis generis nitidissi-
mos, pendentem ab ore docentium, multa rogantem,
curiosius scrutantem omnia, abditissimas quasque res
rerumque rationes percontantem, et tanta discendi
cupiditate inflammatum, ut, tanquam diuturnam si-
tim restincturus, ipsos elegantioris doctrinae sapien-
tiaeque exquisitioris fontes adeudos combibendos-
que arbitretur. Vides hic Principem, linguarum
ueneres diligentius rimantem, uides Ipsum, nunc uer-
naculae eloquentiae, cuius FRIDERICVM nostrum non
suppudet, uarias utilissimasque exercitationes obeun-
tem, nunc Romani sermonis maiestatem, euolutis anti-
quis-

quissimis scriptoribus, admirantem, nunc Italicae lautiis, nunc Gallicae elegantia linguae mirum quantum oblectatum.

Quam cupide legit, lectos expendit, expensosque in succum et languinem conuertit ciuilis prudentiae autores! Quam cupide historicos, quam cupide mathematicos, tabulas geographicas, genealogicas, heraldicas, et optima quaeque scientiae nobilioris et litterarum heroicae instrumenta.

Quin ipsam philosophiam, ex qua sola non minus rerum gestarum commemoratio, quam eloquentia uitam accipit et uigorem, ipsam, inquam, philosophiam amat, sibique uult tradi Princeps et Dominus noster Clementissimus, non eam, quae otiosis seruit ingeniis, non eam, quae quaestiones impeditas intricatasque, quas nescisse rectius fuerat, proponit, sed eam, quae, interioribus naturae recessibus diligentius exploratis, e rebus conditis conditoris contemplatur magnitudinem, sed eam, quae, Grotii ptaeceptis instructa, gentium iura, naturae fundamentis constituta, tradit, sed eam, quae mores format, prudenterque et honeste uiuendi rationem dirigit.

Vide nunc Saxonia, vide Lusatia, quae, litteris exculta, optimarum artium incrementa doctrinaeque politioris florem et optas et exspectas, vide, quid tibi

b speran-

sperandum sit a tanto, omnis litteraturae et cupidissimo
et capacissimo, Principe, quem non pudet, ingenium,
ad summa quaevis natum, liberalissimorum studiorum
disciplinis perpolire.

Videte, Nobilium summorumque Procerum et
Purpuratorum filii, quam gloriosum uobis putari de-
beat, a Principe Dominoque Vestro diligentiae melio-
risque doctrinae exemplum, in illustri monumento po-
situm, repetere, quam turpe sit, non eam discendi in-
geniique perpoliendi inire rationem, quam Ipse Pater
patriae, ad uitae decus humanitatemque qui eruditur,
et erudiri uehementissime cupit, suo commemorabili
et ipsis exteris admirando exemplo demonstrat.

O felicem FRIDERICVM, tot tantaque diuinae hu-
manaeque sapientiae ornamenta animo complexum!
O feliciorem patriam sub faustissimo imperio FRIDE-
RICI, populum Saxonum, paucos post annos, Sapi-
entissime clementissimeque moderatur!

Cuiusquidem felicitatis nostrae, tanquam solis iam ori-
entis, aut propediem fulgentiori splendore orituri, auro-
ram iucundissimam effulsisse nobis, sensimus et sentimus,
sentiendoque mirifice laetamur, dum Celsissimi XAVERII
Purpuratorumque consiliis, prudentia, institutisque sa-
luberrimis omnia ea, quae ad artes elegantiores, ad
picturae minioque et cerussa delineandi peritiam, ad
opifi-

opifica iuuanda, ad commerciorum, oeconomiae, et agriculturae incrementa prouehenda pertinent, dum omnia, inquam, ea ita procurantur, ut excitatissima quaeque ingenia, praemii lantissimis propositis, ad bene promerendum de patria, de litteris, de cuiusuis artis progressionibus et lautitiis exsuscitentur, inflammentur.

Nouit FRIDERICVS Serenissimus, nouit XAVERIVS, nouit Purpuratorum et administrorum fidelissimorum prudentia, quanti intersit ad rerum publicarum felicitatem, artes florere, scientias non negligi, artificibusque et ingeniis excitationibus praemia constitui liberaliora.

Sit fortis princeps, sit animo inquietissimo, appellatur hostium terror et fulmen, summis efferantur laudibus arma eius uictoria, extollatur in proferendis imperii finibus eius felicitas, sit frugalis, sit continens, sit acerrimus scelerum uindex, at si cultiores negligit artes, si artium cultores et magistros situ et squalore obfolescere patitur, quam tandem utilitatem putatis, Auditores, eiusmodi Principem reipublicae esse allaturum?

Nisi enim ab infiditia ad saluberrimarum rerum cognitionem, a barbara immanique feritate ad mansuetiorem uitae cultum, a profligata pereundi perdendique omnia lubidine ad mentem meliorem recteque ujuendi studium traducantur ciues, quid aliud consequitur,

b 2

quam

quam ut ingenia, litteris ornandis nata, torpeant otio et hebescant? quid aliud, quam ut barbaries uictrix dominetur, quid aliud, quam ut ciues in propria saeuiant uiscera, ut florentissimae regiones, urbesque florentissimae, tanquam in sterili solo, exarescant, funditusque perdantur.

Inuident hanc felicitatem Saxoniae exteri, quod ii patriae moderatores diuinitus nobis concedantur, qui, quantum de salute ciuium solicii sunt, tantum excubant pro optimarum artium incrementis, suoque demonstrant exemplo, nunquam rectius ualere prouincias et efflorescere, quam si floreant litterae et artes, nunquam florere laetius artium culturam, nunquam altius prouehi Musarum decus et dignitatem, quam si Princes ipsi suum Musis pretium statuant, si ipsis praebant perfugium, si eruditos foueant liberaliusque tueantur.

Sed inuideant nostra nobis bona exteri, dummodo hanc nobis uoluptatem, hanc solidam purissimamque uoluptatem fruendam relinquant, et relinquunt profecto, quam uenerabundus FRIDERICIANI nominis cultus, quam pietas, Serenissimo Patriae Patri deuotissima, in Saxonum animis hodierno die excitauit.

Tam pio laetitiae sensu commoti, quid maius, quid praestabilius hodierna luce suscipere poteramus, quam ut

ut gratulabundas uoces, tot inter plaufus, tot inter gratulantium certamina, tot inter uota religiosissima, consociemus, Deum comprecati immortalem, ut FRIDERICVM AVGVSTVM, Serenissimum Electorem, Patrem patriae clementissimum, diuturna nec interrupta felicitate cumulatum florentissimumque conseruet, et conseruatum laetissime in Saxonum gaudium adolescere patiatur.

Viuas FRIDERICE AVGVSTE, Delicium nostrum, uiuas Spes Patriae, uiuas gaudium posteritatis, uiuas Saxoniae, cuius solatio adhuc seruatus es, uiuas litteris, quarum dulce decus et praefidum manebis, uiuas feliciter, feliciusque, redeunte in fastis multos porro per annos FRIDERICI nomine, solii Tui gloria, splendor, maiestasque efflorescat.

Floreat Patria, in FRIDERICIANI Nominis cultum conuersa, floreat, exoptatissimoque perennaturae felicitatis praefidio firmamentisque stabiliatur, ut ad feros usque annos festis gratulantium uocibus personet Saxonia, personet Lusatia: Viuat FRIDERICVS AVGVSTVS!

Restat

Restat, ut TIBI, Perillustris atque Excellentissime Pro-Marchio superioris Lusatiae, Domine clementissime, gratias agam quam submississimas pro honorificentissima praesentia, qua puluerulentam scholam cohonestare non dignatus es, pro audiendi gratia, quam mihi non denegandam existimasti.

Illustre hoc beneficium, quo maius splendidiusque nec obtigit ante hunc diem Gymnasio nostro, nec, si recte auguror, obtinget, hoc, inquam, beneficium memori gratissimaque seruabit mente et docentium et discentium ordo, quamdiu litteris in hoc bonarum mentium sacrario suum constabit decus, suum pretium. TVAE clementiae, qua nihil ad felicitatem nostram stabiliendam accommodatius esse, nouimus, commendamus nos quam demississime.

Gratissimum quoque animum obstringimus VOBIS, Illustrissimi, Illustres, Generosissimi Ordines Prouinciales, Domini ac Maece-
nates clementissimi, pro insigni beneficio, quod splendidissima Ve-
stra Praesentia et attentione perlementi cum Gymnasio tum mihi
impertiri non dignati estis. Nos resque nostras ipsamque adeo
scholam gratiae Vestrae tanta submissione commendamus,
quanta possumus maxima.

O. Sch. 1640